

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 664/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného JUDr. Lilianou Smieškovou Kazerooni, advokátkou, Mariánske námestie 21, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 2OdK/80/2024-20 z 27. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 2OdK/80/2024-20 z 27. augusta 2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
- Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 2OdK/80/2024-20 z 27. augusta 2024 **z r u š u j e** a **v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
- Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) označeným uznesením okresného súdu o zastavení konania o návrhu sťažovateľa ako dlžníka na vyhlásenie konkurzu na jeho majetok. Sťažovateľ žiada, aby ústavný

súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu na svoj majetok, ktorým sa domáhal vyhlásenia konkurzu a svojho oddlženia. K návrhu pripojil dôkazy v zmysle § 167 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoKR“) vrátane dokladu nie staršieho ako 30 dní preukazujúci vedenie exekučného konania alebo obdobného vykonávacieho konania podľa § 166 ods. 3 ZoKR, a to výpisom z centrálnej evidencie exekúcií v Českej republike.

3. Napadnutým uznesením okresný súd konanie o návrhu sťažovateľa zastavil s odôvodnením, že z dôvodu absencie vedenia exekučného konania na majetok sťažovateľa neboli splnené podmienky na ďalšie vedenie tohto konania. Okresný súd uviedol, že sťažovateľ nepreukázal v zmysle § 167 ods. 2 písm. f) ZoKR vedenie exekučného alebo obdobného vykonávacieho konania.

4. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 664/2024-11 z 10. decembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené až arbitrárne, pretože nedáva jasnú odpoveď, prečo sa okresný súd odklonil od rozhodovacej praxe (aj vlastnej) a neakceptoval potvrdenie vedenia českej exekúcie ako splnenie podmienky na vyhlásenie konkurzu sťažovateľa. Poukazuje na skutočnosť, že centrum jeho hlavných záujmov v zmysle čl. 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (ďalej len „nariadenie“) je na území Slovenskej republiky, a teda nie je možné, aby návrh na vyhlásenie konkurzu na svoj majetok a svoje oddlženie podal na území iného členského štátu Európskej únie, v danom prípade v Českej republike. Sťažovateľ uvádza, že do vydania napadnutého uznesenia konkurzné súdy vrátane okresného súdu akceptovali ako podklad pre vyhlásenie konkurzu, resp. oddlženia aj doklad o vedení exekúcie v Českej republike.

6. Napadnutým uznesením vytvoril okresný súd podľa sťažovateľa stav, kedy mu zamedzil právo na prístup k súdnej ochrane a zároveň došlo k odmietnutiu spravodlivosti bez relevantného odôvodnenia. Sťažovateľ je toho názoru, že bola porušená zásada legitímnych očakávaní, keďže s ohľadom na už uvedené predpokladal, že jeho vec bude rozhodnutá pozitívne. Žiadnym zákonom navyše nie je upravené vylúčenie zahraničného exekučného titulu v spojení s tým, že sám zákonodarca v dôvodovej správe k ZoKR uvádza, že jeho účelom je umožnenie oddlženia čo najširšiemu okruhu dlžníkov.

7. Sťažovateľ uvádza, že v jeho prípade nejde o výkon českej exekúcie, ale o uznanie účinkov cudzieho (českého) exekučného titulu ako podklad pre jeho oddlženie, ktoré sa uznáva *en bloc* jeho vykonaním bez potreby osobitného konania. Pilier Európskej únie (ďalej len „EÚ“) „spravodlivosť“ je totiž založený na vzájomnej dôvere členských štátov a ich rozhodnutí a vytvára voľný pohyb rozhodnutí. Okresný súd si vyložil pojem „*obdobné vykonávacie konanie*“ svojvoľne a reštriktívne. Podľa dôvodovej správy k ZoKR je to „*vynucovacie*“ konanie, ktoré vedie orgán verejnej moci

proti dlžníkovi na základe vykonateľného rozhodnutia, čo splňa aj zahraničná exekúcia, a je len formálnou záležitosťou, aby takýto nútený výkon prebiehal aj na Slovensku.

8. Tým, že okresný súd v napadnutom uznesení len konštatoval nemožnosť akceptácie českej exekúcie ako podklad v zmysle § 166 ods. 3 ZoKR bez toho, aby formuloval právny názor s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia a ich aplikáciu či výklad, došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Bez výkladu tejto kľúčovej právnej otázky je totiž napadnuté uznesenie zjavne nedostatočne odôvodnené, čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd v obsiahlom vyjadrení najprv poukázal na rozdiel v účinkoch rozhodnutí konkurzných a exekučných súdov z hľadiska európskej legislatívy. Na základe čl. 19 a čl. 20 nariadenia je v členských štátoch EÚ zabezpečené automatické uznávanie insolvenčných konaní, ktoré spočíva v tom, že každé rozhodnutie o začatí insolvenčného konania vynesené súdom členského štátu sa automaticky uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch bez nutnosti splnenia akýchkoľvek ďalších formalít. Rozhodnutie o začatí insolvenčného konania spôsobuje rovnaké účinky v ostatných členských štátoch v tom istom okamihu ako v členskom štáte, v ktorom bolo vydané.

10. Naproti tomu na európskej úrovni neexistuje nariadenie, ktoré by zakotvovalo priame účinky exekúcie vedenej v jednej členskej krajine v inej členskej krajine, neexistuje teda cezhraničný presah účinkov rozhodnutí vydaných v rámci exekúcie v jednom členskom štáte do iných členských štátov. Súčasťou právneho poriadku EÚ je len úprava tzv. európskeho exekučného titulu, ktorá umožňuje, aby rozhodnutie súdu alebo iný exekučný titul vydaný v jednom členskom štáte únie bol po osvedčení ako európskeho exekučného titulu akceptovateľný ako podklad pre výkon exekúcie v inom členskom štáte. To však nie je prípad sťažovateľa.

11. Právomoc českého exekútora nie je uplatniteľná mimo územia Českej republiky. Územná pôsobnosť súdneho exekútora, resp. jej územné obmedzenie, je dané územnou pôsobnosťou právneho predpisu, ktorý právomoc súdneho exekútora zakladá – právomoc českého exekútora teda končí na hraniciach Českej republiky a aj akékoľvek rozhodnutia či potvrdenia českého exekútora či súdu majú účinky len v Českej republike.

12. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že účelom preukazovania času, ktorý uplynul od vydania poverenia v zmysle § 166 ods. 3 ZoKR (teda aspoň 1 roka od vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo od začatia obdobného vykonávacieho konania), bolo zamedzenie masovému zneužívaniu inštitútu oddĺženia. Predchádzajúca právna úprava totiž umožňovala zamedziť exekúcii svojho majetku okamžitým podaním návrhu na konkurz po začatí čo i len jedného exekučného konania, a zmariť tak možnosť individuálneho uspokojenia veriteľa.

13. Ustanovenie § 166 ods. 3 ZoKR, ktoré zakotvuje počiatok plynutia minimálnej lehoty od dátumu vydania poverenia na vykonanie exekúcie, podľa okresného súdu kopíruje terminológiu ustanovenia § 55 ods. 1 Exekučného poriadku. Podľa tohto ustanovenia „*exekúciu vykoná exekútor,*

ktorého na vykonanie exekúcie poverí súd. Súd prideluje veci vydaním poverenia na vykonanie exekúcie...“. Z použitej doslovne rovnakej formulácie, ako aj použitia právneho inštitútu slovenského právneho poriadku možno urobiť záver o silnej väzbe podmienky pre podanie návrhu na konkurz v ustanovení § 166 ods. 3 ZoKR na slovenský právny poriadok.

14. Okresný súd ďalej uviedol, že je potrebné vnímať rozdiel medzi potvrdeniami o vedení exekúcie na Slovensku z Centrálného registra exekúcií či Registra poverení na vykonanie exekúcie a potvrdením o vedení exekúcie v Českej republike, teda výpisom z Centrální evidencie exekúcií. Hoci aj česká právna úprava obsahuje inštitút poverenia exekútora, predmetom evidencie v Centrální evidenci exekúcií však nie je dátum vydania poverenia, ale v zmysle § 125 ods. 1 českého zákona č. 120/2001 Sb. o súdnych exekutoch a exekuční činnosti (exekuční řád) a o zmene ďalších zákonů (ďalej len „exekuční řád“) iba dátum vyrozenia o začatí exekúcie, ktorý sa môže od dátumu vydania poverenia líšiť rádovo v týždňoch.

15. Podľa § 44 českého exekučního řádu vyrozenie o začatí exekúcie sa oprávnenému zasiela do 15 dní od doručenia poverenia (ide ale o poriadkovú lehotu) a povinnému sa môže doručiť až s prvým exekučným príkazom. Je teda zrejmé, že výpis z českej evidencie exekúcií neosvedčuje právne významný dátum počiatku behu minimálnej lehoty jedného roka, ktorá uplynula od vydania poverenia normovanej ustanovením § 166 ods. 3 ZoKR a ktorej splnenie je podmienkou, aby dlžník bol oprávnený podať návrh na konkurz. Vzhľadom na českým zákonom stanovený okruh evidovaných údajov v Centrální evidenci exekúcií, tak aj z praktického hľadiska výpis z českej evidencie exekúcií nemôže byť akceptovaný slovenským súdom pre účely § 166 ods. 3 ZoKR, lebo jednoducho neobsahuje údaj o dátume vydania poverenia. Pri dlhoročných exekúciách to nemusí byť problém, ale v hraničných situáciách predkladania výpisov o českých exekúciách vedených v dĺžke blízkom času jedného roka môže aj jeden chýbajúci deň spôsobiť nesplnenie podmienky podľa § 166 ods. 3 ZoKR.

16. Uvedené relatívne drobné odlišnosti v českej a slovenskej zákonnej úprave podľa okresného súdu ilustrujú problematiku použitia výpisu z českej evidencie exekúcií. Navyše, nevedno ako by sa preukazovalo splnenie tejto podmienky v prípade, keď v právnych úpravách niektorých členských štátoch EÚ ani neexistuje inštitút poverenia na vykonanie exekúcie (napr. Írsko, Estónsko, Španielsko, Fínsko, Luxembursko).

17. Argumentácia sťažovateľa uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 32Odk 86/2020 z 9. marca 2020 podľa názoru okresného súdu nemôže obstať, keďže v tomto rozhodnutí absentuje akékoľvek odôvodnenie, prečo české potvrdenie konajúci súd akceptoval. Navyše, v inom konaní vedenom pod sp. zn. 32Odk 75/2020 Okresný súd Košice I rozhodol opačne, keď na základe návrhu doloženého potvrdením o vedení iba českej exekúcie konkurz nevyhlásil.

18. K nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že nemohol reagovať na argumentáciu, ktorá v podanom návrhu na konkurz absentovala. Zo strany sťažovateľa nebolo odôvodnené, prečo sa odkláňa od praxe uplatnenej v tisíckach dosiaľ podaných návrhov doložených dokladmi o vedení slovenskej exekúcie.

19. K tvrdeniu sťažovateľa o tom, že jeho centrum hlavných záujmov sa nachádza na Slovensku, okresný súd uviedol, že o tom možno mať dôvodné pochybnosti. Zo životopisu pripojeného k návrhu na konkurz je zrejmé, že sťažovateľ pracoval v rokoch 2002 až 2023 v Českej republike

najprv v Ostrave a potom v Tepliciach, t. j. v meste na hraniciach s Nemeckom, od roku 2017 prevádzkoval v Českej republike živnosť, bankový účet má vedený v Česku, väčšina jeho veriteľov sú české subjekty. Hoci sa mal sťažovateľ od decembra 2023 vrátiť na Slovensko, výpis z českého registra exekúcií z júla 2024 (teda mesiac pred podaním návrhu na konkurz) bol vydaný v 500 km vzdialených Tepliciach. Z tohto hľadiska sa zdá byť tvrdenie sťažovateľa problematické a konajúci súd mal zrejme zastaviť konanie o návrhu sťažovateľa z dôvodu, že nemal na území Slovenska centrum hlavných záujmov.

20. Okresný súd napokon uviedol, že akceptácia zahraničných potvrdení o vedení exekúcie môže povzbudiť dlžníkov ku konkurznej turistike, resp. tzv. forum shoppingu, keď napr. slovenská právna úprava je pre dlžníkov oproti českej priaznivejšia v tom, že nevyžaduje pre oddĺženie ani minimálnu mieru uspokojenia veriteľov a nie je potrebná ani pluralita veriteľov. Eventuálnym oddĺžením sťažovateľa na Slovensku budú poškodené práva zahraničných veriteľov sťažovateľa, ktorí navyše nevstúpili do dlžnícko-veriteľského vzťahu dobrovoľne, ale poskytovali sťažovateľovi zdravotné poistenie či zdravotnú starostlivosť. Zahraniční veritelia budú mať z procesného hľadiska ťažšie uplatňovanie svojich práv v inom štáte v porovnaní s uplatňovaním svojich práv v konkurznom konaní vedenom v ich domovskej krajine. Českí veritelia sťažovateľa by pri riešení insolvenčnej sťažovateľa v Českej republike mohli mať vzhľadom na nastavenie oddĺženia v českom právnom poriadku lepšie právne postavenie ako na Slovensku už len napríklad preto, lebo český insolvenčný zákon podmieňuje riešenie dlhu z podnikania oddĺžením súhlasom veriteľa, slovenský ZoKR takéto niečo nepozná, rovnako ako nestanovuje minimálnu mieru uspokojenia nezabezpečených veriteľov.

III.2. Replika sťažovateľa:

21. V lehote stanovenej ústavným súdom sťažovateľ nedoručil repliku k vyjadreniu okresného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodu absencie odôvodnenia vo vzťahu k odmietnutiu akceptácie českého dokladu na preukázanie vedenia exekučného alebo obdobného vykonávacieho konania podľa § 166 ods. 3 ZoKR na účely oddĺženia sťažovateľa konkurzom ako obligatórnej náležitosti návrhu na vyhlásenie konkurzu v zmysle § 167 ods. 2 písm. f) ZoKR. Zastavenie konania predstavuje pre sťažovateľa odmietnutie prístupu k spravodlivosti z dôvodu, že jeho centrum hlavných záujmov sa nachádza na Slovensku.

23. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 80/2024).

24. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie všeobecného súdu, ktoré stručne, jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 54/2019, III. ÚS 540/2024).

25. Úlohou ústavného súdu bolo v danej veci preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie jeho veci zároveň odrazilo aj v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých pre vec právne a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení napadnutého uznesenia.

26. Po oboznámení sa s obsahom uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie uvedené atribúty nespĺňa. Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil iba citáciou zákonných ustanovení ZoKR so záverečným konštatovaním, že doklad o vedení českej exekúcie predložený sťažovateľom nie je možné považovať za dostatočný v zmysle § 167 ods. 2 písm. f) ZoKR.

27. Aj napriek skutočnosti, že v prejednávanej veci nešlo o klasické sporové konanie, v ktorom by sa konajúci súd mal vysporiadať s argumentáciou prednesenou sťažovateľom, ale skôr o posúdenie zákonom stanovených náležitostí a podmienok v súvislosti s podaným návrhom na vyhlásenie konkurzu, neznamená to, že by mal všeobecný súd rezignovať na povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutie jasným a zrozumiteľným spôsobom. Uvedené platí o to viac, ak je zrejmé, že sa v konaní vyskytuje určitý cezhraničný prvok, ako je to v prípade sťažovateľovej veci, keď prílohou návrhu bol doklad o vedení českej exekúcie. Okresný súd síce stroho skonštatoval nemožnosť akceptácie takéhoto dokladu z dôvodu, že účinky exekučného konania vedeného v Českej republike nie je možné vzťahovať na územie Slovenskej republiky a na sťažovateľa sa na Slovensku hľadá akoby exekúciu nemal, avšak z napadnutého uznesenia nie je možné vyabstrahovať, na základe čoho k tomuto záveru dospel.

28. V kontraste s uvedeným tak pôsobí vyjadrenie doručené ústavnému súdu, v ktorom sa okresný súd podrobne venuje rozdielu v účinkoch konkurzných súdov v kontexte nariadenia a exekučných súdov, odlišnostiam vo vzťahu k potvrdeniam o vedení exekúcie v podmienkach českého a slovenského právneho poriadku s poukazom na pomerne podrobnú citáciu českého exekučného rádu a s tým súvisiacim splnením podmienky preukázania času, ktorý uplynul od vydania poverenia na vykonanie exekúcie. Navyše, pozornosť ústavného súdu v tejto súvislosti neuniklo, že základ tejto argumentácie tvorí odôvodnenie neskorších rozhodnutí okresného súdu v obdobných konaniach na vyhlásenie konkurzu oddĺžením, v ktorých dlžníci predložili doklad o vedení českej exekúcie (napr. uznesenia okresného súdu sp. zn. 1OdK/102/2024, sp. zn. 9OdK/101/2024, sp. zn. 9OdK/101/2024, sp. zn. 3OdK/93/2024).

29. Hoci už uvedené postačuje na zrušenie napadnutého uznesenia z dôvodu absencie jeho náležitého odôvodnenia, ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k námietke sťažovateľa, že napadnutým uznesením mu okresný súd vytvoril stav, keď mu zamedzil právo na prístup k súdnej ochrane. Podľa sťažovateľa došlo zároveň k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), keďže

nie je možné, aby sa oddlžil tak na území Slovenskej republiky z dôvodu neakceptácie potvrdenia vedenia českej exekúcie, ale ani v Českej republike, pretože sťažovateľ má centrum hlavných záujmov na území Slovenska, a to všetko bez relevantného odôvodnenia.

30. Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že otázkou skúmania hlavného centra záujmov sťažovateľa a s tým spojenou otázkou existencie právomoci okresného súdu v zmysle nariadenia, ktoré je v danej veci priamo uplatniteľné, sa okresný súd žiadnym spôsobom nezaoberal.

31. Ústavný súd k tomu vo všeobecnosti uvádza, že konajúci súd je za každých okolností povinný *ex offi*o skúmať, či je daná jeho právomoc, keďže ide o jednu zo základných podmienok konania. Ak súd zistí nedostatok právomoci slovenských súdov, ide o neodstrániteľnú prekážku konania, a v tom prípade je súd povinný konanie zastaviť.

32. V okolnostiach prejednávanej veci uvedené platí o to viac, že už z príloh (náležitostí) pripojených k návrhu na vyhlásenie konkurzu podľa § 167 ods. 2 ZoKR (najmä zo životopisu, opisu životnej situácie, zoznamu veriteľov) bolo zjavné, že v jeho veci pôjde o konanie s cudzím prvkom. Okresný súd sa mal v tomto prípade prednostne vysporiadať s otázkou, či je v sťažovateľovej veci vôbec založená jeho medzinárodná právomoc začať oddlžovacie konanie.

33. Pravidlá pre určenie skutočného centra hlavných záujmov dlžníka sú obsiahnuté priamo v čl. 3 bode 1 nariadenia a všeobecne je to miesto, kde dlžník pravidelne vykonáva správu svojich záujmov a ktoré je zistiteľné tretími stranami. Právomoc začať insolvenčné konanie (vrátane konania oddlžovacieho) majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. V prípade akejkolvek fyzickej osoby sa predpokladá, že centrom hlavných záujmov je miesto jej obvyklého pobytu, ak sa nepreukáže opak. Táto domnienka sa uplatňuje len vtedy, ak sa miesto obvyklého pobytu neprenieslo do iného členského štátu počas obdobia šiestich mesiacov predchádzajúcich podaniu žiadosti o začatie insolvenčného konania. Ak uvedené domnienky nemožno uplatniť, súd musí zisťovať, aké je skutočné centrum hlavných záujmov dlžníka. Podľa čl. 4 ods. 1 nariadenia súd, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie insolvenčného konania, bez návrhu preskúma, či má právomoc podľa čl. 3 nariadenia. V rozhodnutí o začatí insolvenčného konania sa uvedie, na čom je právomoc tohto súdu založená, a najmä skutočnosť, či je právomoc založená na čl. 3 ods. 1 alebo 2 nariadenia.

34. Napokon aj v ustanovení § 171c ZoKR je zakotvené, že konkurzný súd je povinný skúmať, či dlžník má na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov, a to v každom štádiu oddlžovacieho konania, a na ten účel môže kedykoľvek počas konania dlžníka vypočúť, najmä ak ide o cudzieho štátneho príslušníka. Ak súd zistí, že dlžník nemá na území Slovenskej republiky centrum hlavných záujmov, konanie zastaví, a ak už rozhodol o oddlžení, rozhodne aj o zrušení oddlženia. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie.

35. Centrum hlavných záujmov sťažovateľa posúdil okresný súd *de facto* až v konaní o jeho ústavnej sťažnosti, keď po preskúmaní návrhu na vyhlásenie konkurzu a jeho príloh (pozri bod 19 tohto nálezu) dospel k záveru, že tvrdenie sťažovateľa o jeho centre hlavných záujmov v Slovenskej republike je problematické a „*konkurzný súd mal zrejme zastaviť konanie o návrhu sťažovateľa aj z dôvodu, že nemal na území SR centrum hlavných záujmov*“.

36. Okresný súd v tomto smere poukázal na uznesenie sp. zn. 2CoKR 9/2020 z 31. marca 2020, v ktorom Krajský súd v Košiciach posúdil veľmi podobný skutkový stav, pokiaľ ide o predložené

potvrdenie o vedení českej exekúcie, ako aj o centrum hlavných záujmov dlžníka. Súd prvej inštancie tu dospel k záveru, že z predloženého návrhu na vyhlásenie konkurzu, k nemu priložených príloh a preskúmaním rodinných, sociálnych, ekonomických a majetkových väzieb dlžníka nepovažoval za preukázané, že dlžník má centrum hlavných záujmov na Slovensku. Z tohoto dôvodu nebola založená právomoc súdu prvej inštancie a konanie bolo zastavené. Odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie Krajský súd v Košiciach potvrdil.

37. Ústavný súd k tomu uvádza, že práve okresným súdom uvádzané rozhodnutie je príkladom toho, že konajúci súd prvej inštancie najskôr posúdil otázku jeho medzinárodnej právomoci v zmysle príslušných ustanovení nariadenia ako základnej procesnej podmienky konania. Keďže dospel k záveru, že jeho právomoc nie je daná, konanie zastavil bez toho, aby sa následne zaoberal povahou a účinkami predložených potvrdení o vedení českých exekúcií.

38. V okolnostiach sťažovateľovej veci je nutné konštatovať, že okresný súd sa v napadnutom uznesení otázky založenia jeho právomoci pre začatie konkurzného konania v zmysle pravidiel pre zisťovanie hlavného centra záujmov sťažovateľa podľa čl. 3 bodu 1 nariadenia nevenoval. Vyriešenie tejto otázky ako základnej podmienky konania s náležitým odôvodnením by však podľa názoru ústavného súdu malo predchádzať posúdeniu splnenia formálnych a materiálnych podmienok pre vyhlásenie konkurzu podľa § 167a ods. 1 ZoKR. Ústavný súd dodáva, že práve v konaní pred okresným súdom je priestor na vysporiadanie sa s touto otázkou, a nie v konaní pred ústavným súdom v rámci vyjadrenia sa k prijatej sťažnosti.

39. Sumarizujúc uvedené, možno považovať námietky sťažovateľa za opodstatnené, keďže požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, tak ako vyplývajú z ustálenej rozhodovacej praxe, neboli v prípade napadnutého uznesenia okresného súdu bezo zvyšku splnené. Z tohto dôvodu možno konštatovať, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

40. Vychádzajúc z porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, bolo toto rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V tomto konaní bude okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu znamenajúcim potrebu vysporiadať sa prednostne s otázkou jeho právomoci a s tým spojeným posúdením hlavného centra záujmov sťažovateľa a následne s otázkou splnenia ďalších podmienok pre vyhlásenie konkurzu, to všetko s náležitým odôvodnením.

V.

Trovy konania

41. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume 713,96 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa o daň z príradnej hodnoty nezvýšil, pretože právny zástupca sťažovateľa nie je platiteľom tejto nepriamej dane.

42. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu